

פרשת וירא – תשס"ח

ליום הזיכרון לרצח רבין, החל בפרשת 'וירא', שמסתיימת בסיפור העקידה

סטיב סטולמן, ידיד יקר שתרם ל'ניגוני נשים' להנצחת זכרה המבורך של רעייתו, אסתר סטולמן ז"ל, שלח לנו מדרש פמיניסטי על סיפור העקדה.

המדרש נכתב ע"י אישה קווייקרית, מריון מק נויטון (Marion McNaughton), אך הוא מהדהד תימות דומות שאנו מוצאים במדרש היהודי ובסיפורים חסידיים אודות חוויתה של שרה באותו זמן, והוא יכול לשמש דוגמה להתחדשות נקודת המבט הנשית:

ובלב כבד אברהם הלך לשרה אשתו ואמר: אלוהים אמר לי לקחת את בנו יצחק אשר אנחנו אוהבים ולהעלות אותו לעולה.

ושרה אמרה: מהלך ערמומי. אלוהים הזו אינה תמימה. זו דרכה לנסות אותך. מה אמרת לה?

ואברהם אמר: לא אמרתי דבר. אני רוצה שאלוהים ידע שאציית לו ללא שאלות. אעשה כפי שהוא ציווה.

ושרה הרימה ידה בייאוש ואמרה: אברהם אתה תם עקשן. עם איזה מין אלוהים אתה חושב שיש לך עסק? אל תהיה כל כך טפשי. היא מנסה ללמד אותך משהו, שאתה צריך להתעמת אפילו עם הסמכות העליונה ביותר בנושאים של טוב ורע. תתווכח איתה. תיאבק בה.

אבל מילותיה של שרה נחוו אצל אברהם כחילול הקודש והוא הלך להרים עם בנו יצחק. ושרה אמרה לאלוהים: אחותי, את משחקת באש. הוא תמים מכדי להבין את כוונתך. הוא לא יקשיב לי והוא לא יתווכח איתך. אם לא תעצרי אותו הוא יהרוג את בנו האהוב. זה מה שאת רוצה?

ואלוהים אמרה: שרה, יש להם מסע ארוך אל ההרים. אני מקווה שאחד מהם יתפכח.

ושרה אמרה: כאב כן בנו. תצטרכי לשלוח מלאך.

והדברים קרו כפי ששרה ניבאה, ומלאך האלוהים דיבר אל אברהם לראשונה ואמר לו לא להרוג את בנו. ואברהם הקריב איל לקרבן. ומלאך אלוהים דיבר אל אברהם בפעם השנייה וסיפר לו כי זרעו יהיה ככוכבי השמיים והוא יירש את שער אויביו. ופעם שלישית דיבר המלאך אל אברהם ואמר לו כי יען אשר עשה את הדבר הזה ולא חשך את בנו את יחידו בשם האלוהים, אברהם יהיה ידוע כאב המון גויים ורבים ילמדו ממנו. והם יאמינו שאלוהים הוא אל קנא ותובעני, ויקריבו את בניהם לשמו ולתפארתו. ויהיו שפיכות דמים וטבח בשמו בכל פינות העולם.

ואברהם שב לשרה אשתו ואמר: אלוהים מרוצה ממני.

ושרה לקחה את בגדיהם של אברהם ויצחק המוכתמים מדם האיל לכבס אותם בנהר. והנהר זרם אדום מדם הדורות העתידיים לבוא. ושרה בכתה מרה.

ואלוהים באה לשרה לשפת הנהר ואמרה: שרה אחותי, אל תבכי. את צדקת. זה ייקח זמן. בינתיים שמרי חזק על מה שאת יודעת ודברי באומץ. אני כפי שאת מכירה אותי. דורות רבים יעברו והבנה חדשה תבוא לילדיו של אברהם, אך לפני כן לא ישמעו לי וידברו בשמי דברים שלא אמרתי. עליך להחזיק את האמת שלי בחיים.

ושרה ניגבה את עיניה ואמרה: כאילו אין לי מספיק דברים לעשות...

תרגמה דבורה עברון

I cannot resist ending off this talk with a sample of feminist midrash on the akeda story, which was written by a Quaker woman, but echoes similar themes we find in Jewish midrash and certain Hassidic homilies regarding Sarah's experience at the time, and could serve as illustration of women's new redemptive vision:

And with heavy heart, Abraham went to his wife Sarah and said, "God has told me to take our son Isaac, whom we love, and sacrifice him as a burnt offering." And Sarah said, "A shrewd move. This God is no fool. This is Her way of testing you. What did you say to Her?"

And Abraham replied, "I said nothing. I want God to know I will obey Him without question. I will do as He commands."

And Sarah threw up her hands in despair and said, "Abraham, you are a bone-headed fool. What kind of a God do you think you are dealing with? Don't be so stupid! She's trying to teach you something. Argue with Her, wrestle with Her!"

But Sarah's words smacked to Abraham of blasphemy, and he went into the mountains with his son Isaac.

And Sarah said to God, "Sister, you are playing with fire. He is too stupid to understand what you are up to. He won't listen to me and he won't challenge you; if you don't stop him, he will kill our precious son. Is that what you want?"

And God said, "Sarah, they have a long journey to the mountains; I'm hoping one of them will see sense. And Sarah said, Like father like son. You'll have to send an angel."

And it came to pass as Sarah foretold, and the angel of the Lord spoke to Abraham the first time and told him not to kill his son. And Abraham sacrificed a ram as a burnt offering. And the angel of the Lord spoke to Abraham a second time and told him his offspring would be as numerous as stars in the heaven and would possess the gates of their enemies.

And the angel of the Lord spoke to Abraham a third time and said, "Because you were ready to kill your own son in the same of your God you will be known as a great patriarch and millions will follow your example. And they will believe that He is indeed a jealous and demanding God, and they will willingly sacrifice their sons in His name and to His glory. And there will be bloodshed and slaughter in all the corners of the earth."

And Abraham returned to his wife Sarah and said, "God is well pleased."

And Sarah took the garments of Abraham and Isaac that were stained with the blood of the ram and she carried them to the river to be washed. And the river ran red with the blood of generations to come, and Sarah wept bitterly.

And God came to Sarah at the water's edge and said, "My sister Sarah, do not weep. You were right, it will take time. Meanwhile hold firm to what you know of me and speak it boldly. I am as you know me to be. Many generations will pass and a new understanding will come to the children of Abraham, but before then I shall be misheard and misrepresented except by a few. You must keep my truth alive."

And Sarah dried her eyes and said, "As if I didn't have enough to do."